

УДК 378.14

ЛОЗБЕНЬ Т.С., старший викладач кафедри іноземних мов № 2 Національний університет «Юридична академія України ім. Я. Мудрого», м. Харків, Україна
МАЛЄЄВА Т.Є., старший викладач кафедри іноземних мов № 2 Національний університет «Юридична академія України ім. Я. Мудрого», м. Харків, Україна

НАВЧАННЯ ЧИТАННЮ ЛІТЕРАТУРИ ЗА ФАХОМ У ВНЗ

Розглядаються цілі навчання читанню літератури за фахом та типи завдань, які вважаються авторами найбільш ефективними для досягнення поставлених цілей

Роль читання в процесі навчання іноземним мовам як засіб підвищення рівня володіння мовою і в якості джерела інформації диктується завданнями сьогоdnішнього дня. Майбутнім фахівцям, яку б професію вони не обрали в майбутньому, доведеться зіткнутися з необхідністю використовувати іноземну літературу в роботі по своїй спеціальності. Крім того, усі зростаючі наукові культурні і торгові зв'язки із зарубіжними країнами вимагають, щоб не лише фахівці вищої кваліфікації, але і найширші прошарки середнього технічного персоналу володіли навичками читання елементарних технічних інструкцій, що додаються до іноземної апаратури, устаткуванню і т.п.

Усі ці завдання висувають проблеми читання на одне з головних місць. Особливого значення при навчанні читанню набуває читання літератури за фахом. Питання навчання читанню на іноземній мові, хоча і не є новим для методики, не втрачає своєї актуальності. На думку ряду учених і методистів, швидке читання з розумінням при вивченні іноземної мови дуже важливе і потрібне, і метою його має бути, зокрема, ознайомлення з досягненнями в різних галузях науки і техніки, вивчення зразків літератури країни, мова якої вивчається, щоб допомогти учням краще пізнати цю країну, її культуру, її народ і т.д.

Належне місце у вивченні іноземної мови відводять читанню також і психологи, визначаючи читання як "процес сприйняття і активної переробки інформації, графічно закодованої за системою тієї або іншої мови".

Найбільш відповідним джерелом для запозичення тексту для різних навчальних посібників являється оригінальна англійська і американська наукова література. Що стосується зв'язку з предметами, що вивчаються у ВНЗ, то такий зв'язок має бути, оскільки ми повинні спиратися на підготовку, отриману студентами по тому або іншому предмету. Проте дуже важко на практиці зробити так, щоб вивчення текстів за фахом англійською мовою проходило в строгій узгодженості за часом з матеріалом, який викладають по тому або іншому предмету. Отже, зв'язок вивчення іноземної мови з предметами, що вивчаються у ВНЗ, теж не можна розуміти буквально. Цей зв'язок повинен полягати в тому, щоб учні по рівню своєї підготовки могли зрозуміти те, про що вони прочитають в текстах англійською мовою.

Основні цілі, що стоять перед читанням літератури за фахом, наступні:

- 1). Отримання інформації, яка б служила доповненням або поясненням до матеріалу, прохідного по тому або іншому предмету.
- 2). Виробітки необхідних навичок для подальшого самостійного читання наукової літератури.

Відповідно до цих цілей можна виділити два види роботи після оволодіння читанням літератури за фахом:

- 1). Робота з самими текстами, а саме аналітико-синтетичне домашнє читання з відповідним контролем в аудиторії розуміння прочитаного.
- 2). Виконання ефективних вправ на матеріалі, спеціально для цього призначеному, до і після читання текстів.

Власне читання лише на самому початку буде читанням заради розуміння змісту тексту. Надалі необхідно до читання тексту ставити перед студентами те або інше завдання, щоб поступово привчити їх до читання наукової літератури, виробити у них наступні уміння і навички, необхідні в майбутньому :

- 1) уміння знайти головну думку;
- 2) уміння вибрати необхідні деталі;
- 3) уміння конспективно передати зміст прочитаного на рідній або іноземній мові;

- 4) уміння підсумовувати прочитане;
- 5) уміння на швидку проглянути текст і вибрати наукові факти;
- 6) уміння знайти відповіді на поставлені питання;
- 7) уміння прочитати схему або зображувати прочитане схематично чи малюнком;
- 8) уміння знайти потрібне посилання або довідку.

Відповідно до другої мети студентами мають бути виконані певні вправи, спрямовані на вироблення наступних навичок :

- 1) пізнання слів за асоціацією, з контексту, по словотворчих елементах, по приналежності до групи інтернаціональних слів і так далі;
- 2) пізнання рецептивних моделей в процесі читання, тобто розуміння будь-яких мовних зразків, що мають в основі ту або іншу модель, характерну для цього виду літератури;
- 3) уміння користуватися словниками і довідниками.